

Monumentnummer*: 485446

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 13 april 1995
Kadaster deel/nr 82780/135

Woonplaats* Groningen
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Locatiennaam Groningen
Locatieomschrijving Binnenstad

Kadastrale gemeente* Groningen
Sectie* K
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4281

Omschrijving**

Inleiding UNIVERSITEITSGEBOUW, vrijstaand gesitueerd aan de noordkant van de pleinvormige ruimte van de Broerstraat, gebouwd in 1907-1909 in opdracht van de Rijksuniversiteit van Groningen als Academiegebouw naar ontwerp van de Haagse rijksbouwmeester J.A. Vrijman in een neo-renaissancistische bouwstijl. Het is gebouwd ter vervanging van het neo-classicistische gebouw uit 1857 dat in 1906 in vlammen opging. Het gebouw is thans nog steeds in gebruik als Academiegebouw van de Rijksuniversiteit van Groningen. De latere uitbreiding aan de achterzijde valt buiten de bescherming. Omschrijving Het zeer monumentale gebouw is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond, is onderkelderd en telt twee bouwlagen onder een steil opgaand schilddak, gedekt met leien. In het voordakschild aan weerszijden van het middenrisaliet is een reeks karakteristieke dakkappelletjes met houten luiken aangebracht. De opzet van het gebouw is strikt symmetrisch: een middenrisaliet van vijf traveeën breed met monumentale ingangspartij en twee hoekrisalieten, alle voorzien van rijk geornamenteerde topgevels. De gevels worden aan de bovenzijde afgesloten door een natuurstenen balustrade met obelisk. In de noordwesthoek van het gebouw is een slanke, ronde toren opgenomen. De uit roodbruine baksteen opgetrokken gevel is op tal van plaatsen verlevendigd met natuursteen zoals hoekblokken, dorpelbanden, topgevels, balustrades, speklagen, friezen, segmentvormige en driehoekige frontons, muurdammen in de erkers van de hoekrisalieten, de bekleding van het souterrain, de pijlerstelling met rondbogen en balustrade van de diepe en brede portiek en de borstwering van het balkon. Het middenrisaliet is aanzienlijk hoger opgetrokken dan de rest en heeft een hoog, steil schilddak en een uitbundig geornamenteerde geveltop met rolwerk en obelisk. In het midden van de top prijkt bovenaan de Nederlandse Leeuw, vervolgens een beeld van Minerva, daaronder het wapen van de Universiteit en helemaal onderaan in nissen geplaatste beelden, die Scientia en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Historia voorstellen. Een hoge bordestrap leidt naar de ingangspartij, die in een portiek met rondboogstelling is geplaatst. Boven de middelste drie rondbogen bevindt zich op de verdieping een balkon met natuurstenen borstwering. In de bescheidener rolwerktoppen van de hoekrisalieten zijn allegorische voorstellingen van Prudentia (links) en Mathematica (rechts) verwerkt. De hoekrisalieten bevatten in het midden grote vijfzijdige erkers, die over twee bouwlagen doorlopen en bekroond zijn met een bolvormige, ingesnoerde koperen afdekking. De kruisvensters zijn bekroond met zowel driehoekige als segmentvormige frontons. De ronde toren is eveneens met speklagen, dorpelbanden, hoekblokken, een balustrade en tympanen van natuursteen versterkt en versierd. De toren gaat op het niveau van de nok van het dak van het gebouw over in een achzijdig systeem. De bekroning bestaat uit een dubbele verjongende lantaarn met balustrade en aedica-nissen met uurwerken en in- en uitzwenkende dakvlakken. Interieur In het qua indeling en uitmonstering uitzonderlijk gaaf bewaarde interieur (onderdelen) zijn ondermeer van belang de ruime overwelfde hal met monumentaal trappenhuis met gebrandschilderde ramen, op de eerste verdieping de aula met rijk geornamenteerde plafonds, kroonluchters, houten lambrizing, meubilair, wandschilderingen en gebrandschilderde ramen van Johan Dijkstra uit 1937 evenals de rijk gemeubileerde en geornamenteerde senaatskamer, curatorenkamer en de faculteitskamers. Waardering Universiteitsgebouw, gebouwd in 1907-1909 in een rijk versierde neo-renaissancistische bouwstijl naar ontwerp van de Haagse rijksbouwmeester J.A. Vrijman, van algemeen belang vanwege zijn grote cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde vanwege zijn grote betekenis voor de geschiedenis van het wetenschappelijk onderwijs in Groningen, vanwege het unieke stilistische karakter van het ontwerp in neo-renaissancistische stijl en de buitengewone kwaliteit van zowel de ruimtelijke geleding als de ornamentiek en vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur (onderdelen). Bovendien vormt het gebouw door zijn situering een opvallend in de hoogwaardige stedelijke ruimte van de Broerstraat in het centrum van de stad Groningen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Universiteitsgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument